

Dossier: E17-parking Waasmunster

Gefaseerd maaibeheer i.f.v. vlinderherstel

! Pilootproject voor Oost-Vlaanderen !

Evaluatie 2015

Dossier: E17-parking Waasmunster

Gefaseerd maaibeheer i.f.v. vlinderherstel

! Pilootproject voor Oost-Vlaanderen !

Evaluatie 2015

Inhoudstafel

1.	Inleiding	blz. 3
2.	Gezamenlijk overleg dd. 26/2/2015	blz. 3
3.	Chronologisch vervolg na 26/2/2015	blz. 4
4.	Evaluatie 2015 met vergelijkend cijfermateriaal	blz. 6
	4.1 Chronologisch verloop 2015	blz. 6
	4.2 Algemene conclusie 2015	blz. 7

Bijlagen:

1:	publicatie door Natuurpunt.Studie inzake gefaseerd maaibeheer	blz. 9
2:	plaatsen beschadigde afsluitingen E17-parkings Waasmunster	blz. 12

1) Inleiding: wat voorafging

Aansluitend met het dossier van 2010, 2011, 2012, 2013 in 2014 (kan op verzoek elektronisch bezorgd worden). Inhoud:

- * problematiek onverantwoord maaibeheer (2010);
- * voorstellen tot remediëring met duidelijke win-win situatie voor alle betrokken partijen (stoppen sluikstorten, vlinderherstel en forse bezuinigingen op de koop toe)(2010);
- * start pilootproject voor Oost-Vlaanderen (2011);
- * verderzetting pilootproject voor Oost-Vlaanderen (2012 + 2013 + 2014 + 2015).

Dit nieuwe dossier zal gebruikt worden als evaluatie voor het seizoen 2015.

2) Gezamenlijk overleg dd. 26/2/2015

Plaats: gemeentehuis Waasmunster.

Verslaggever: Robbert.

Aanwezig: Jan Van Herrewege (gemeente Waasmunster), Sandrine Demolie (AWV), en Robbert Schepers (Regionaal Landschap Schelde-Durme)
Verontschuldigd: Ortwin Hoffmann en Paul Durinck (Grontmij)

Evaluatie 2014

Maaien

De eerste maaibeurt vond plaats op 22/7 wat op zich redelijk goed zit (iets vroeger mag).

De tweede maaibeurt werd te laat uitgevoerd (8/11/2014). Omwille van spoorvorming werden sommige delen niet gemaaid.

Het gebruikte materiaal (maaibalk, cirkelmaaier) was beter als de vorige jaren, wel opletten voor te zwaar materiaal.

Werkpunten:

- Respecteren van maaidata (1^e maaibeurt eind juni/begin juli; 2^e eind sept/begin okt).
- Vermijden van zwaar materiaal omwille van spoorvorming en bodemverdichting. Vermoedelijk is het vooral de opraapwagen die te zwaar is.
- De gracht met adelaarsvaren dient voldoende gemaaid te worden.

Monitoring

Zie dossier Ortwin.

Communicatie

Het project werd vermeld in een natuurbericht en er verscheen een tekstje in het gemeentelijk infoblad (zie dossier Ortwin).

Varia

- Afvalwater gebouwen: voorlopig nog geen actie, zie ook vorige verslagen
- Kapotte draad wordt opnieuw hersteld.

Planning 2015

Maaien

- Het bermbeheerplan voor de E-17 wordt vernieuwd. Deze studie wordt opgemaakt door Paul Durinck van Grontmij. Robbert had reeds telefonisch contact met Paul over de voorlopige versie. Normaal gezien zou het nieuwe bermbeheerplan dit jaar al in uitvoering moeten gaan. De belangrijkste aanpassing is dat er zal gewerkt worden met stroken zodat er geen vlakken meer afgepaald moeten worden.

Enkele aandachtspunten zijn:

- Aandacht voor gracht met oprukkende adelaarsvaren
- Respecteren van breedtes van de banden. Deze worden best indicatief aangeduid in maaibalkbreedtes zodat dit herkenbaar is voor een aannemer of de persoon die het maaierwerk uitvoert.
- Respecteren maaidata + aangepast materiaal

Het opnemen van dit gefaseerd maaibeheer in het bermbeheerplan betekent een sterk verankering voor de uitvoering in de toekomst. Tot op vandaag steunde het gefaseerd maaien vooral op de vrijwillige medewerking van AWV, waarvoor dank.

- In de toekomst dient er bij verkoop of het in concessie geven van de parkings op toegekeken te worden dat het maaibeheer van de parkings mee opgenomen wordt in de contractvoorwaarden.

Monitoring

Naast de routes die Ortwin loopt op de parkings zal normaal gezien ook worden gezocht naar hooibeestjes in de bermten tussen de parking en de verkeerswisselaars van Waasmunster en Sint-Niklaas.

Varia

- Naar aanleiding van een vraag van de dagvlinderwerkgroep (Jurgen Couckuyt) over de mogelijkheden voor een gefaseerd maaibeheer op de parking te Beervelde zal Sandrine de contactgegevens van de lokale concessiehouder doorgeven. AWV kijkt ook eens na welke richtlijnen er gelden rond het beheer van de parking te Beervelde.
- Aangezien het interessant is om te weten of het minder (en gefaseerd) maaien effectief goedkoper is dan gazonbeheer probeert Sandrine op te zoeken wat het verschil in kosten is van het huidige beheer versus het oude.

3) Chronologisch vervolg na 26/2/2015

Maand januari 2015:

Via Paul Durinck/Grontmij is een nieuw bermbeheerplan E17 opgesteld. Dit houdt in dat er eveneens een nieuw maaischema opgenomen is voor beide E17-parkings Waasmunster (in hoofdzaak maaien in parallelle stroken met de E17).

Maand februari 2015:

Ik kom er toevallig op uit dat Natuurpunt.Studie in mei 2014 een artikel heeft gepubliceerd waarin ook reclame gemaakt wordt voor het gefaseerd maaibeheer op

Dossier E17-parking Waasmunster - pilootproject Oost-Vlaanderen gefaseerd maaibeheer

de E17-parking Waasmunster. Ik kon dit dus in 2014 nog niet mee verwerken, maar wel interessant om het nu mee te nemen. Zie bijlage 1a, 1b en 1c.

Ik verwittig Sandrine dat er op diverse plaatsen al dan niet opnieuw openingen/beschadigingen aangebracht zijn aan de afsluitingen. Zie bijlage 2. Dit is wel een belangrijk gegeven aangezien de E17-parkings ook in het verleden al vaak gefungeerd hebben als uitvalsbasis voor inbrekers. Zelf hebben wij geluk gehad op kerstavond 2014 thuis geweest te zijn... Andere afwezigen in onze wijk hadden tegenslag: er werd ingebroken... In de mate van het mogelijke zijn de afsluitingen wel hersteld maar niet afdoend zodat er toch nog gemakkelijk kan onder gekropen worden...

Maand april 2015:

29/4/2015: E17-parking richting Antwerpen is nu reeds volledig gemaaid?... Dit is niet in overeenstemming met de gemaakte afspraken. Robbert bevraagt Sandrine die meedeelt dat de maaibeurt niet gebeurd is in opdracht van de dienst AWW aangezien ze nog geen opdrachten verstuurd hebben... Ook al worden aannemers blijkbaar niet betaald, voeren ze toch maar uit... Na overleg met diverse partijen wordt voorgesteld om de 2e maaibeurt pas na 15 augustus 2015, of zelfs na 15 september 2015 uit te voeren. Enkele dagen erna is ook de E17-parking richting Gent volledig gemaaid...

Sandrine laat weten dat, met uitzondering van de zones in gazonbeheer rond de picknick-tafeltjes en de veiligheidsstrook aan de vangrails, er pas na 15 september 2015 zal gemaaid worden. Dit wil zeggen dat dan de volledige vlakte zal gemaaid worden met uitzondering van de ruigtestrook langs de gracht die gefaseerd om de 2 jaar dient gemaaid te worden. Er zal een PV opgemaakt worden met beboeting van de aannemer die niet zal uitbetaald worden. Het is de 1e keer sinds het gefaseerd maaibeheer in 2011 van kracht geworden is dat een aannemer zo drastisch en dan nog op eigen houtje te werk gegaan is...

Maand juni 2015:

20/6/2015: veiligheidsboorden aan de vangrails gemaaid op beide E17-parkings.

Maand juli 2015:

14/7/2015: veiligheidsboorden aan de vangrails gemaaid op beide E17-parkings.

15/7/2015: ik verwittig Sandrine dat het infobord op de E17-parking richting Gent (dichtst bij de snackbar) beschadigd is. Er is zelfs geprobeerd om het te verwijderen en het hangt half los.

Ook de adelaarsvarens zijn weer stevig aan het oprukken vanuit de gracht op het grasveld.

Maand augustus 2015:

12/8/2015: veiligheidsboorden aan de vangrails gemaaid op de E17-parking richting Gent alsook een deel van de zijkant viaduct.

18/8/2015: ik verwittig Sandrine dat de 2 infoborden op de E17-parking richting Antwerpen beide beplakt zijn met stickers. Zelf ben ik er niet in gelukt om ze allemaal met stickeroplosmiddel opnieuw proper te maken.

Maand september 2015:

15/9/2015: ik zet 4 paaltjes rond het plekje met struikheide zodat dit kan gespaard blijven tijdens de maaibeurt. Het is veruit het enige restantje van de eens zo vermaarde Waasmunsterse heide.

Maand oktober 2015:

16/10/2015: veiligheidsboorden aan de vangrails gemaaid op beide E17-parkings.

Maand november 2015:

20/11/2015: beide E17-parkings zijn volledig gemaaid. Dus van parallelle stroken evenwijdig met de E17 is niets te merken... Enkel op de E17-parking richting Gent is een klein beetje gemaaid aan de gracht vermoedelijk in functie van de adelaarsvarens, maar veel is het niet. Er waren nochtans afspraken gemaakt zodat Robbert samen met Cathy of Sandrine ter plaatse zou kunnen zijn om samen met de aannemer het nieuw maaischema eens te overlopen.

4) Evaluatie 2015 met vergelijkend cijfermateriaal

Zie spreadsheet in bijlage "E17 parking evaluatie 2015.xlsx".

4.1) Chronologisch verloop 2015

Maand juni 2015:

Na het volledig onrechtmatig maaien van beide E17-parkings einde april in combinatie met het zeer droge voorjaar (doorgaans wel zonnig en wisselvallig, maar te lage temperaturen) komen er stilaan terug een klein beetje bloemen en dito nectar (gele rolklaver en andere klaversoorten). Icarusblauwtjes (7) keren schoorvoetend terug.

Maand juli 2015:

6/7/2015: momenteel wordt het droge voorjaar gevolgd door een hittegolf. Er zijn geen graslandvlindertjes meer te bespeuren: quasi alles is immers verdord en er is geen nectar meer.

22/7/2015: tijdens het wandelen van mijn vlinderroute ben ik op de E17-parking richting Gent van de ene verwondering in de andere gevallen. De hittegolf is nu voorbij. Groot was mijn verwondering toen ik een **explosie** zag van **icarusblauwtjes**, vooral mannetjes. Het waren zowel zeer verse exemplaren als duidelijk echt afgesleten vlindertjes. En rond jacobskruiskruid was het drummen: zowel oranje zandoogjes, kleine vuurvlindertjes, icarusblauwtjes en toch ook wel bruine blauwtjes waren nectar aan het slurpen. Bruine blauwtjes waren opvallend meer aanwezig alhoewel je deze soort nooit in grote aantallen ziet. Idem dito kleine vuurvlindertjes. In tegenstelling tot de sporadische waarneming van enkele oranje zandoogjes, waren ze nu plots met velen aanwezig.

En op de **E17-parking richting Antwerpen** heb ik voor de **1e keer een bruin zandoogje** gespot. Het oranje zandoogje was er pas de 2e waarneming sinds 2012.

Samengevat E17-parking (richting Gent - enkel gedeelte vlinderroute):

- * icarusblauwtje mannetje: 63!
- * icarusblauwtje vrouwtje: 8!
- * icarusblauwtje koppel: 2
- * bruin blauwtje: 6!
- * kleine vuurvlinder: 5!
- * oranje zandoogje: 12!

Nooit eerder zag ik ofwel zulke aantallen ofwel parende koppeltjes icarusblauwtjes.

Langs de andere kant van de snackbar (geen onderdeel vlinderroute) hetzelfde scenario: icarusblauwtje mannetje: 12, kleine vuurvlieder: 8 alsook 21 rupsen van de Sint-Jakobsvlinder (nachtvlinder).

Maand augustus 2015:

11/8/2015: hetzelfde scenario met betrekking tot de icarusblauwtjes: 43 op beide E17-parkings.

Uit eigen andere inventarisaties op andere locaties en uit navraag blijkt dat icarusblauwtjes dit jaar overal opvallend zeer talrijk aanwezig zijn. Door de lange droogte zijn graslanden niet snel kunnen aangroeien waardoor er betere omstandigheden ontstaan zijn voor de afzet van eitjes en de ontwikkeling van de rupsen erna. Ook zijn erna enkele forse regenbuien geweest op het juiste moment en dat heeft altijd een positief effect op het uitkomen van verse exemplaren. In dit geval spreken we over de 2e generatie icarusblauwtjes. Belangrijk in dit verhaal is toch wel dat de E17-parkings weer eens een afspiegeling zijn van de algemene toestand in vlinderland. Ook in het verleden is dit al verschillende keren tot uiting gekomen: bij invasie van atalanta's, distelvlinders of oranje luzernevlinders. Of is er een jaar met meer/minder of quasi geen eikenpages? Nog maar eens een bewijs dat de relatief grote stroken grasland absoluut belangrijk zijn en meer dan het koesteren waard zijn.

4.2) Algemene conclusie 2015

Europees Milieu Agentschap: "De trend van veel graslandvlinders in Europa is slecht. Sinds 1990 nam de stand met maar liefst 50% af (op basis van 3.500 vlinderroutes)! Het behoud en herstel van bloemrijke graslanden is primordiaal zodat de achteruitgang van biodiversiteit kan gestopt worden."

Icarusblauwtjes als voorbeeld: vanaf de start van het gefaseerd maaibeheer in 2011 is er onmiddellijk een fors herstel opgetreden daar waar ze ervoor quasi volledig verdwenen waren. Uit de landelijke vlindertellingen blijkt al een jarenlange achteruitgang daar waar het vroeger een heel algemene graslandvlinder was.

Dit toont het belang aan van de E17-parking Waasmunster! Graag zou ik ook eens resultaten willen vernemen van het opgestart gefaseerd maaibeheer op de E17-parking Gentbrugge in 2014; voor mij is dit te ver om inventarisatie te kunnen doen. Vooral de graslandvlinders hebben echt nood aan bloemrijke graslanden om niet verder bedreigd te worden in hun overlevingskansen!

Nederlandse Vlinderstichting - Titia Wolterbeek (directeur): wil sinds 2013 het evaluatiedossier blijven ontvangen ter opvolging + nemen op in hun bibliotheek wegens "waardevol door compleetheid". Ik zal hiervoor blijven zorgen.

Algemeen is 2015 geen denderend vlinderjaar geworden. Het voorjaar was veel te droog. Het was wel zonnig en wisselvallig, maar de temperaturen waren te laag voor vlinders. Aansluitend is er begin juli een hittegolf geweest waardoor graslanden er overal zeer verdord uitzagen. Geen nectar = geen graslandvlinders.

Na de hittegolf zijn er betere omstandigheden gekomen voor het afzetten van eitjes en ontwikkeling van de rupsen als gevolg van enkele forse regenbuien op het gepaste moment. Dit heeft altijd een positief effect op het uitkomen van verse exemplaren. Gevolg: nooit geziene explosie van in hoofdzaak de 2de

generatie icarusblauwtjes, maar ook kleine vuurvliedertjes, bruine blauwtjes (zie je evenwel nooit in grote aantallen samen) en oranje zandoogjes. Ook nu is de E17-parking weer een afspiegeling van wat er in het algemeen gebeurt in vlinderland.

Sinds de start van het gefaseerd maaibeheer in 2011 konden we elk jaar lichte verbeteringen vaststellen met betrekking tot de uitvoering van de gemaakte afspraken met de aannemer (soms wat te vroeg maaien of wat te laat, soms wat teveel of te weinig). In 2015 is het nieuwe maaischema van kracht geworden wat onderdeel uitmaakt van het nieuwe bermbeheersplan E17. Dit is echter jammer genoeg volledig de mist ingegaan want tot 2 keer toe zijn beide E17-parkings volledig gemaaid (in plaats van in hoofdzaak in parallelle stroken met de E17). De 1e maaibeurt heeft de aannemer zelfs uitgevoerd zonder opdracht van de dienst AWW en bij de 2e maaibeurt heeft hij de gemaakte afspraken niet nageleefd.

In 2015 heb ik maar 7 stapbeurten kunnen doen als gevolg van het te droge voorjaar in combinatie met heupperikelen. Beide elementen verklaren allicht waarom het aantal geziene soorten (11) iets lager is dan andere jaren.

Toch weer een primeur in 2015:

- * bruin zandoogje (op E17-parking richting Antwerpen);
- * icarusblauwtjes: nooit geziene explosie = toch ook wel een primeur.

Bestendiging sinds 2011:

- * landkaartje (zomervorm) (sinds 2013);
- * bruin blauwtje;
- * kleine vuurvliedertje;
- * dagpauwoog;
- * klein koolwitje;
- * groot koolwitje;
- * bruine daguil (dagactieve nachtvliedertje).

Sinds de start van het gefaseerd maaien in 2011:

- * aantal soorten per telbeurt: 2015 maximaal 7 soorten - 2014 maximaal 10 soorten - 2013 maximaal 8 soorten - 2012 maximaal 5 soorten - 2011 maximaal 7 soorten - de jaren ervoor amper 3 soorten; E17-parking richting Antwerpen: 2015 maximaal 6 soorten - 2014 maximaal 9 soorten = opvallend meer dan de jaren ervoor;
- * hoogste score van gemiddeld aantal vlinders per telbeurt: 30,7 in 2015 (dankzij explosie icarusblauwtjes) - 22,1 in 2014 - 12,9 in 2013 (zit hiermee op hetzelfde niveau dan superjaar 1992!) - 6,3 in 2012 - 11,2 in 2011 - 4,1 in 2010 - 2,7 in 2009 - 1,7 in 2008;
- * aantal soorten per jaar: 11 in 2015 - 17 in 2014 - 17 in 2013 - 11 in 2012 - 14 in 2011 - de jaren ervoor schommelend tussen 6 en 8 soorten.

Bijlage 1a: publicatie door Natuurpunt Studie inzake gefaseerd maaibeheer

Op dit artikel ben ik toevallig uitgekomen in februari 2015.
Hierdoor kon ik het niet in het evaluatiedossier 2014 verwerken.
Het is evenwel interessant genoeg om het alsnog in 2015 mee op te nemen!

Bermen, bloemen en bijen

Bericht uitgegeven door Natuurpunt Studie op maandag 26 mei 2014

Paars, wit en geel. Het zouden de kleuren van een voetbalclub of van de vlag van een ver en exotisch land kunnen zijn. Het zijn echter ook de kleuren die momenteel in veel wegbermen overheersen. Deze kleurenpracht is er niet louter ter vermaak van de verveelde filerijder, maar heeft vooral een grote ecologische waarde. Een verhaal van bermen, bloemen en bijen.

Het totale areaal aan wegbermen langsheen het Vlaamse wegennet wordt geschat op 20.000 à 25.000 ha. Met een oppervlakte bijna even groot als alle erkende natuurgebieden samen, hebben bermen dus een gigantisch ecologisch potentieel. Om dit potentieel te verzilveren dienen bermen echter wel op een correcte manier beheerd te worden, iets wat best in een bermbeheerplan vastgelegd wordt.

Bloemrijke bermen verdienen een aangepast bermbeheer (foto: Pieter Vanormelingen)

In opdracht van de Vlaamse overheid (Departement Leefmilieu, Natuur en Energie en het agentschap Wegen en Verkeer) maakte Natuurpunt Studie vzw in 2013-2014 zo'n bermbeheerplan op voor de bermen van de E314 van Bertem tot Maasmechelen. Tijdens dit onderzoek werden niet alleen enkele [plantenpareltjes](#) teruggevonden, maar werd ook uitgebreid aandacht besteed aan wilde bijen.

Margriet, Knoopkruid, Veldlathyrus, Gewone rolklaver, Rode klaver, Groot streepzaad, Grasmuur en Scherpe boterbloem. Dit zijn maar enkele van de vele plantensoorten die vaak dominant aanwezig zijn in de bermen van de E314. Maar ook enkele echte zomersoorten zoals Jakobskruid, Struikhei, Zandblauwtje, Sint-Janskruid, Honingklaver, Grasklokje en Heelblaadjes zorgen voor een enorme bloemenpracht. Heel wat van deze planten zijn van uitermate groot belang voor wilde bijen, en met name voor oligolectische soorten. Dit zijn

bijensoorten wier larven uitsluitend gevoed worden met stuifmeel van één bepaalde plantensoort of een beperkte selectie aan planten.

Bijlage 1b:

Zo is de Heidezandbij strikt afhankelijk van het stuifmeel van, *what's in a name*, Struikheide. Deze soort werd dan ook enkel teruggevonden in de bermten ter hoogte van heidegebieden in Limburg. De Wikkebij en de Gewone langhoornbij worden dan weer vooral op vlinderbloemigen als Heggenwikke en Veldlathyrus aangetroffen. Beide soorten vonden we terug op het afrittencomplex van Tielt-Winge. Belangrijk voor het behoud van deze soorten is dan ook dat rekening gehouden wordt met de bloeitijd van hun respectievelijke stuifmeelbronnen. Zonder bloemen zijn er immers geen bijen.

In het bermbesluit, dat van kracht ging in 1985, staan enkele restricties voor het maaibeheer in wegbermen. Zo mag een eerste maaibeurt niet voor 15 juni plaatsvinden. Maar al te vaak wordt deze datum als streefdatum voor de eerste maaibeurt aanzien. En dit is vooral nefast voor zomerbijen.

De Knautiabij heeft voldoende bloeiende Beemdkroonplanten nodig voor het grootbrengen van haar larven (foto: Nicolas J. Vereecken)

Zowel de [Knautiabij](#) als de [Donkere klokjeszandbij](#) zijn voorbeelden van zo'n zomersoorten. Rond deze eerste soort werd in de periode 2012-2013 een project uitgevoerd door Natuurpunt Studie en Aculea en met steun van de provincie Vlaams-Brabant. Binnen dit project werden wegbermen met Beemdkroon uitgekamd, op zoek naar de fraaie Knautiabij. Deze soort is immers gespecialiseerd in het verzamelen van stuifmeel van Beemdkroon. Om een populatie Knautiabijen te onderhouden heb je al gauw 156 Beemdkroonplanten nodig. Dit komt overeen met ongeveer 37 miljoen stuifmeelkorrels! Bedreigingen voor Beemdkroon, zoals verruiging of beschaduwing van de berm, zijn dan ook nefast voor de Knautiabij. Maar ook een vroege maaibeurt, op zich niet schadelijk voor Beemdkroon, zorgt voor grote hongersnood bij de Knautiabij.

Wat de impact is van fijn stof of geluidshinder op bijen is onvoldoende bekend, maar de fauna van wegbermen heeft daarnaast ook met andere problemen te kampen. Heel wat bermten zijn immers zeer smal én gelegen in landbouwgebied. Dit maakt dat hier veel randinvloeden zoals overspuiting, overploeging of insijpeling van meststoffen optreden. Vooral deze laatste factor is nefast voor het voortbestaan van heel wat zeldzame soorten zoals de Knautiabij aangezien haar waardplant eerder een liefhebber van voedselarme standplaatsen is. Het aanleggen van

bufferstroken op akkerplateaus in kwetsbare gebieden kan hiervoor soelaas brengen. Of hoe wegbermbeheer niet stopt aan de rand van de berm...

Bijlage 1c:

Ook op parkingterreinen kan een gefaseerd maaibeheer toegepast worden, zoals hier in Waasmunster, langs de E17 (foto: Ortwin Hoffmann)

En niet alleen langs de bermen zelf is veel te winnen. Bezoekers van de parkings ter hoogte van Waasmunster, langsheen de E17, kijken soms vreemd op bij het zien van de bloemenpracht daar. Sinds 2011 wordt hier een gefaseerd maaibeheer toegepast met maaibeurten vanaf begin juli en na eind september. Dit ecologische maaibeheer vervangt een veel intensiever maairegime dat ingesteld werd om problemen met zwerfvuil tegen te gaan. De stroken die tijdens de eerste periode niet mee gemaaid worden, zorgen voor een zomerbloei die heel wat bijen ten goede komt. Ook diverse graslandvlinders zoals het Zwartsprietdikkopje, het Bruin blauwtje en de Kleine vuurvlieder vliegen (opnieuw) in hoge aantallen langs de parking. Het Oranjetipje doet het vooral goed in het voorjaar wanneer de Pinksterbloem er voor een lichtpaarse gloed zorgt. Ook Paardenbloem en Madeliefje zorgen voor een bloemrijk karakter in het voorjaar. Decoratieve borden zorgen voor de nodige info en roepen mensen op om geen zwerfvuil achter te laten. Winst voor de natuur en voor de portemonnee!

Voor de doorsnee fitnessfanaat mag BBB wellicht iets anders betekenen, voor de gemiddelde natuurliefhebber betekent het zoveel als Bermen, Bloemen en ... Bijen!

Tekst: Jens D'Haeseleer, [Natuurpunt Studie](#)

Foto's: Pieter Vanormelingen, Nicolas Vereecken en Ortwin Hoffmann

Bijlage 2: plaatsen beschadigde afsluitingen E17-parkings Waasmunster

